

Doctor of Philosophy in Social Sciences Association
Ramkhamhaeng University

การขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน ของวัยรุ่นตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง FAMILY SOCIALIZATION AND DEVIANT BEHAVIOR OF EARLY ADOLESCENTS IN THE CENTRAL NORTH EASTERN REGION

สุทัศน์ บุญโหม¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการขัดเกลาทางสังคมและความสัมพันธ์ในครอบครัวของวัยรุ่นตอนต้น รวมทั้งผลกระทบและแนวทางแก้ไข และ เพื่อศึกษาว่า การขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวมีผลทำให้วัยรุ่นตอนต้นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนใช้การวิจัยแบบผสม ที่เน้นเชิงคุณภาพเป็นหลักโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key-informant) ประกอบด้วย นักเรียนกลุ่มเสี่ยง จากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 10 คน จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 34 คน บิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง 20 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยการให้รหัส (coding) ที่วางรากฐานโดยทฤษฎีฐานราก ส่วนเชิงปริมาณได้สำรวจความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง 243 คน และบิดามารดาหรือผู้ปกครอง 217 คน เพื่อสนับสนุนเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่าการขัดเกลาทางสังคมของครอบครัว มี 4 แบบ คือ 1) การไม่ทำตัวเป็นแบบอย่าง 2) การอบรมสั่งสอนบุตรในเวลาและโอกาสไม่เหมาะสม 3) การทำเห็นไม่แสดงความรัก กอดหอมบุตรเพราะเชื่อว่าบุตรจะได้ใจ และ 4) ไม่สอนทักษะชีวิตให้บุตรพ่อแม่วัยรุ่นอบรมสั่งสอนบุตรไม่เป็น ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว พบว่าวัยรุ่นตอนต้นที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน มาจากครอบครัวที่มีทั้งบิดาและมารดา มากกว่าที่บิดามารดาแยกทางกัน บิดามารดาสื่อสารกับบุตรวัยรุ่นเป็นเชิงลบ เช่น การพูดสบประมาท เปรียบเทียบบุตรกับคนอื่น และมีความคิดเห็นแตกต่างจากบุตร ด้านการปกครองดูแลบุตร (Parenting Style) มี 3 แบบ คือ แบบไม่ไว้ใจ ควบคุม บังคับ แบบตามใจ และแบบไม่บังคับและไม่ตามใจ แต่ทั้ง 3 แบบจะไม่เสถียรอาจเปลี่ยนมาเป็น แบบกึ่งบังคับกึ่งตามใจ

คำสำคัญ: การขัดเกลาทางสังคม, พฤติกรรมเบี่ยงเบน, วัยรุ่นตอนต้น

¹ นักศึกษาปริญญาเอก โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

In this dissertation, the researcher investigates the socialization and familial relationships of early adolescents, as well as the effects and ways to solve problems encountered in this connection. The researcher also examines family socialization insofar as it affects the deviant behaviors of early adolescents. The researcher employed a mixed methodology, though stress was placed on qualitative research. The researcher conducted in-depth interviews with key informants consisting of currently at-risk students at the Juvenile Observation and Protection Center, thirty-four students from secondary schools, twenty parents or guardians of at-risk students, and ten experts. Using a qualitative approach, data were subsequently analyzed and interpreted using the technique of coding as an application of grounded theory methodology. In the quantitative research phase, the researcher surveyed the opinions of 243 at-risk students and 217 parents or guardians.

Findings are as follows: There are four types of family socialization: (1) serving as a role model; (2) admonishing children at times and occasions that are inappropriate; (3) being distant and not showing love for children believing that doing so will spoil them; and (4) not teaching life skills to children, especially when it comes to young parents who do not have the ability to train children.

In regard to familial relationship, it was found that more frequently early adolescents whose behaviors were deviant came from families in which parents lived together rather than families in which the parents lived separately. Parental communication with these early adolescents was negative as exemplified by confrontational talk, drawing invidious comparisons with other children, and parents expressing opinions that differed from those of their children.

Concerning parenting styles, there are three styles: (1) authoritarian; (2) permissive; and (3) authoritative. All of these three styles may not be constantly maintained and can shift into semi-authoritarian and semi-permissive styles.

Keywords : Family socialization, Deviant behavior, Early adolescents

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัยรุ่นเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งปัจจุบันและอนาคต หากวัยรุ่นตกอยู่ในสภาพที่เสื่อมถอยทั้งด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ ความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรมและสำนึกความรับผิดชอบแล้ว การพัฒนาประเทศก็จะดำเนินไปได้ยาก อนาคตของก็จะต้องประสบกับวิกฤตการณ์ด้านความไม่มีเสถียรภาพทางสังคม เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต่อครอบครัวและบทบาทหน้าที่ของบุคคลในครอบครัว ส่งผลให้วิถีชีวิตและความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงไปมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากวัฒนธรรมอันดีงามไปยึดติดกับการบริโภคนิยม เกิดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม ครอบครัวแตกแยก เด็กวัยรุ่นจะถูกสร้างและหล่อหลอมให้เข้าสู่พื้นที่เสี่ยงมีอันตรายเป็นการผลิตคนไทยพันธุ์ใหม่ (สมพงษ์ จิตระดับ, 2550 หน้า 227) ที่ภาพอนาคตเด็กไทยจะมีคุณลักษณะไอคิวต่ำ ขาดภูมิคุ้มกัน ทดถอยเสถียรภาพทางอารมณ์มีพฤติกรรมที่แฝงไปด้วยความก้าวร้าวรุนแรง ถูกกระตุกทางเพศจากสื่อลามกอนาจาร เด็กชายหญิงที่อายุเพียง 10-11 ปี แต่กลับเรียนรู้ทางเพศเร็วกว่าที่ควรจะเป็น เห็นได้จากค่าเฉลี่ยของเด็กไทยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุลดน้อยลงเพียง 10 ปี วัยรุ่นชายมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก 15 ปี หญิง 16 ปี กับคูรักหรือเพื่อนด้วยความสมัครใจ วัยรุ่นจะพอใจกับการได้รับปรนเปรอผลตอบแทนในรูปวัตถุสิ่งของมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ ความรัก การดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว ทำให้ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และทักษะชีวิตจึงตั้งท้องก่อนวัยอันควร (เพ็ญศรี

กระหม่อมทองและนวลศรี วิจารณ์, 2545) ภาพความสับสนวุ่นวายของวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่เรียกว่า “วัยแห่งพายุบุแคม” (adolescence as a time of storm and stress) (Balk, 1995, pp.1-7) มีพฤติกรรมเสี่ยง (risk behavior) (Arnett, 1999, p. 319) ถูกระบุว่าสาเหตุมาจากการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวที่บิดามารดามีคุณภาพชีวิตสมรสไม่ดี มีความขัดแย้งและความสัมพันธ์ที่ไม่ดีต่อกัน (งามตา วรินทร์านนท์, 2547 หน้า 428) รวมทั้งการปกครองดูแลของครอบครัว (parenting styles) การยอมรับ (permissive) และการควบคุม (control) ของบิดามารดา ก็มีผลผลักดันให้วัยรุ่นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Peterson, 2007, pp. 39-42) ทั้งนี้เพราะช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาสังคมและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลง ได้รื้อถอนวิถีชีวิต ค่านิยม บรรทัดฐานทางศีลธรรม บริบทของชุมชนกลายเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยพื้นที่เสี่ยง แหล่งอบายมุข สังคมไทยจึงเจ็บป่วยและอ่อนแอ (จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์, 2550 หน้า 51-61) ครอบครัวไทยต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมและการสร้างอัตลักษณ์หรือตัวตน (Self) ของบุตร เช่น การดูค่าตัวระหว่างบิดามารดากับบุตร ความห่างเหินขาดการเอาใจใส่ของบิดามารดา ความตึงหรือหย่อนเกินไป การเป็นตัวแทนและบทบาทของบิดามารดา ครอบครัวกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ร้อยละ 53.7 สัมพันธภาพที่อบอุ่นในครอบครัวลดลง เป็นร้อยละ 70.77 การสมรสน้อยลงเหลือร้อยละ 30.5 ขณะที่มีการหย่ามีอัตราสูงขึ้น ร้อยละ 23.9 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2550) ส่งผลกระทบต่อครอบครัวและวัยรุ่นครอบคลุม

ทุกพื้นที่ของประเทศรวมทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางที่ชุมชนส่วนใหญ่ยังมีความเป็นชนบท ผู้คนมีความเอื้ออาทรต่อกัน มีธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม มีระบบเครือญาติ คอยประคับประคองเมื่อบุตรหลานเกิดปัญหาแต่ก็ไม่สามารถต้านทานต่อกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงได้ ทำให้นักเรียนชั้น ม.1-3 จำนวน 9,962 คน เป็นเด็กนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) เช่น การเสพสารเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ เล่นเกมหรือติดเกม เล่นการพนัน ลักขโมย ทะเลาะวิวาท ฟูมเฟื่อย และ หนีเรียน การตั้งครุฑ์และคลอดบุตรก่อนวัยอันควรหรือแม่วัยรุ่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2553) ถูกดำเนินคดีอาญาในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและร่างกาย เพศ ความสงบสุขเสรีภาพยาเสพติด อาวุธวัตถุระเบิดและความผิดอื่นๆ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2552)

ปรากฏการณ์วัยรุ่นปัจจุบันนั้นจะเป็นภาพแห่งความขัดแย้ง ความรุนแรง และพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น แต่ “ครอบครัว” ก็ยังคงเป็นรากฐานชีวิตที่สำคัญยิ่งของเด็กและเยาวชน (จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์, 2550 หน้า 26) เพราะเป็นสถาบันให้การเรียนรู้และพัฒนาการในเรื่องกฎเกณฑ์ทางสังคมและบุคลิกภาพของบุตรทุกด้าน ถึงจะมีเด็กวัยรุ่นจำนวนหนึ่งที่ยังเผชิญกับปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวแต่ส่วนใหญ่แล้วความสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์และสมดุลในครอบครัวยังมีอยู่ (Arnett, 1999 p. 322) เพราะมีเด็กวัยรุ่นอีก

จำนวนมากที่ยังมีความรู้สึกใกล้ชิดกับบิดามารดา ยอมรับความคิดเห็นของบิดามารดา เชื่อว่าบิดามารดาร์ักและใส่ใจกับตนเองจึงยังให้ความเคารพต่อบิดามารดา ต้องการให้บิดามารดาเป็นแบบอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกับบิดามารดาในเรื่องอาชีพ เป้าหมายทางวิชาชีพการศึกษาค่านิยมต่างๆ ที่มีพื้นฐานด้านศาสนา ศีลธรรมจริยธรรม ซึ่งวัยรุ่นกลุ่มนี้จะเชื่อฟังบิดามารดาอยู่ในกฎระเบียบและบรรทัดฐานของสังคมเป็นคนอ่อนน้อมง่าย อยู่ในกรอบที่ว่า “เดินตามผู้ใหญ่ หมาไม่กัด” หรือ “ผู้ใหญ่อาบนํ้าร้อนมาก่อน” (สมคิด อิสระวัฒน์, 2542 หน้า 2) โดยเฉพาะครอบครัวของคนอีสานนั้น สมาชิกจะให้ความเคารพผู้เฒ่าผู้แก่ ที่ชาวบ้านเรียกว่า “เจ้าโคตร” (อุดม บัวศรี, 2540 หน้า 26) กล่าวได้ว่าครอบครัวยังเป็นแหล่งให้ความรู้และสถานการณ์ของสังคมและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุตรหลาน เช่น บทบาทเป็นตัวแบบ (role models) การวางมาตรฐาน (standard setters) การพัฒนาความเป็นตน (self-concept development) บทบาททางเพศ (Sex role) (Lloyd, 1985, p. 159) สิ่งที่เกิดขึ้นในครอบครัวนอกจากการตอบสนองสมาชิกแล้ว ยังมีกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (socialization) จากปู่ย่าตายาย บิดามารดาถ่ายทอดไปยังบุตรหลานให้มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ สืบทอดค่านิยม ปทัสถานคุณธรรมจริยธรรม กิริยามารยาท และเป็นฐานในการสร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกในสังคมที่สำคัญที่สุดจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นตัวตนของแต่ละคนในแต่ละครอบครัวนั้นๆ โดยวัยรุ่นจะได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นบุคคล

ที่มีวิธีการคิด การพูดจาและปฏิบัติตน การศึกษา และทำความเข้าใจถึงเงื่อนไข ปัจจัย กระบวนการ ขัดเกลาทางสังคมของครอบครัว และความสัมพันธ์ ในครอบครัว เพื่อจะได้รูปแบบการอบรมสั่งสอน และความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาบุตร และสมาชิกอื่นๆ รวมทั้งแนวทางป้องกันและ แก้ไขกระบวนการขัดเกลาของครอบครัว และ พฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นที่สอดคล้องกับ สภาพความเป็นจริงของสังคมไทยในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้เพื่อศึกษาถึงการขัดเกลาทางสังคมและความสัมพันธ์ในครอบครัวของวัยรุ่นตอนต้นที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ผลกระทบ และแนวทางแก้ไขการขัดเกลาทางสังคมของ ครอบครัวและพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นตอนต้นและเพื่อศึกษาว่าการขัดเกลาทางสังคมของ ครอบครัวมีส่วนในการหล่อหลอมให้วัยรุ่นตอนต้นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือนธันวาคม 2552 ถึงเดือนมกราคม 2556 โดยศึกษาจากผู้รู้จริงที่อยู่ในสถานการณ์จริง (Key-informants) ได้แก่ นักเรียนกลุ่มเสี่ยงชั้น ม. 1- ม.3 จากโรงเรียนและสถานพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชน บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และ ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเน้น เนื้อหาการวิจัยเกี่ยวกับ แบบโครงสร้างสถานภาพ ความสัมพันธ์ในครอบครัว การอบรมสั่งสอนของ

บิดามารดา ทักษะชีวิต พฤติกรรมเบี่ยงเบน ตลอด จนผลกระทบและแนวทางแก้ไข

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ในเชิงวิชาการจะต้องมีความรู้ บทบาทหน้าที่การอบรมสั่งสอนของครอบครัว ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง การจัดการ กิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาสถาบัน ครอบครัวเข้าใจมุมมองของวัยรุ่นที่มีต่อตัวเอง เพื่อน บิดามารดา ครู ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง กระบวนการขัดเกลาทางสังคมในครอบครัวที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน เพื่อลดปัญหาพฤติกรรม ของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ส่วนในเชิงปฏิบัติเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาสร้างแนวทางหรือแบบแผนในการขัดเกลาทาง สังคมของบิดามารดาและพัฒนาทักษะชีวิตของ วัยรุ่นเพื่อป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนและสร้าง จิตสำนึกของบิดามารดา สร้างความเข้มแข็งของ ครอบครัวให้เป็นภูมิคุ้มกัน หล่อหลอมเด็กและ เยาวชนให้เป็นคนดี

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัยรุ่น (Adolescents) คือ บุคคลที่ช่วง อายุมีการเปลี่ยนแปลงทุกด้านจากความเป็นเด็ก ไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เป็นช่วงวัยของการเปลี่ยน ผ่านจุดวิกฤติ ที่เป็นปมปมช่วงหนึ่งของชีวิต จำเป็นต้องได้รับการอบรม สั่งสอนและพัฒนา ทุกด้าน มีช่วงอายุตามระดับการศึกษา ได้แก่ 1) วัยรุ่นตอนต้น ที่ศึกษาอยู่ในระดับประถมและ มัธยมศึกษา ช่วงอายุ 13-15 ปี 2) วัยรุ่นตอนกลาง ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อายุ 16-18 ปี

3) วัยรุ่นตอนปลายศึกษาอยู่ในระดับที่สูงขึ้น หรือในมหาวิทยาลัย ช่วงอายุ 19 - 21 ปี พฤติกรรมของวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ (emotion volatility) และมีผลกระทบทางลบ (negative affect) ที่เรียกว่า “storm and stress” ประกอบด้วยพฤติกรรม 3 ด้านคือ 1) ความขัดแย้งกับครอบครัว (conflict with parent) ไม่ยอมรับและต่อต้านบิดามารดา 2) อารมณ์แปรปรวน (mood disruption) อย่างสุดขีดและมีการหันเหเปลี่ยนแปลงจากอารมณ์หนึ่งไปสู่อีกอารมณ์หนึ่งอย่างรวดเร็วและ 3) พฤติกรรมเสี่ยง (risk behavior) คือประพฤติด่าฝืนสังคม (antisocial) ประมาทไม่รอบคอบ (reckless) มีพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อตนเองและสังคม

พฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviant Behavior) ได้แก่การกระทำเบี่ยงเบน (deviant acts) เช่น การฆ่าตัวตาย อาชญากรรม นิสัยเบี่ยงเบน (deviant habits) เช่น ดื่มสุรา เล่นการพนัน จิตเบี่ยงเบน (deviant psychology) และวัฒนธรรมเบี่ยงเบน (deviant culture) (จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ, 2543, หน้า 146) การศึกษานี้ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาแล้วคนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่าขัดต่อระเบียบ กฎเกณฑ์และข้อห้ามของสังคมอาจเป็นโทษหรือเป็นอันตรายต่อสังคม ตามทฤษฎีความเบี่ยงเบน คือ 1) ทฤษฎีทางชีววิทยา (Biological theories) โดย ลอมโบโรโซ (Cesare Lombroso) เชื่อว่า ผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้นเป็นมาแต่เกิดไม่ใช่ว่าเกิดภายหลัง (Beirne, 1993, pp. 149-154) มีสาเหตุมาจากการพันธุกรรมและปัจจัยทางกายภาพ เรียกว่า “อาชญากรโดยกำเนิด” (born criminal)

เช่น รูปร่างกะโหลกศีรษะ นัยยะตาพิกล หน้าผากลาดเอิน มีคางสั้น ใบหน้าย่น รุงrugaban แขนยาวคล้ายลิง ร่างกายเต็มไปด้วยกล้ามเนื้อและว่องไว 2) ทฤษฎีทางจิตวิทยา ให้ความสนใจกับอาชญากรโดยศึกษาจากบุคลิกภาพของมนุษย์ ซึ่งอธิบายว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนของมนุษย์ในแง่ของการปฏิบัติหน้าที่ทางจิตที่ไม่ถูกต้องหรือมีการรบกวนทางจิตเกิดขึ้น มีส่วนคล้ายกับทฤษฎีทางชีววิทยาที่มองว่าการเบี่ยงเบนเป็นโรคร้ายอย่างหนึ่งที่ต้องบำบัดรักษา แต่ในทางจิตวิทยามองลึกลงไปว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้นสืบเนื่องมาจากการวิเคราะห้โครงสร้างทางจิต ฟรอยด์ (Freud) เชื่อว่าโรคจิต (psychological pathology) มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพที่ไม่ถูกไม่ควร ระหว่างบิดามารดากับบุตรโดยเฉพาะในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่น 3) ทฤษฎีทางสังคมนิเวศวิทยา มีมุมมองพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมอาชญากรว่ามีความแตกต่างจากบุคคลทั่วไปในลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่แสดงออกถึงความไม่เป็นระเบียบของสังคม (social disorganization) โดยให้ความสนใจเกี่ยวกับการจัดแบ่งที่อยู่ ในสังคมเมืองที่มีความเชื่อมโยงกับแบบอย่างพฤติกรรม เช่น อาชญากรรม โรคติดสุรา โรคจิต และการฆ่าตัวตาย กับ “นิเวศวิทยา” ของเมือง นักสังคมวิทยากลุ่มนี้เชื่อว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนของบุคคลจะมีสาเหตุมาจากแหล่งที่อยู่ ในสังคมเมือง เช่น ย่านสลัม (Slum) จะมีอัตราของความเบี่ยงเบนสูง เพราะสังคมมีลักษณะขาดกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ที่ Durkheim เรียกว่า “อนอมี” (anomie)

การศึกษาปรากฏการณ์การขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นให้ความสำคัญกับพฤติกรรมที่สังคมเห็นว่าผิดไปจากบรรทัดฐานที่คนทั่วไปยึดถือปฏิบัติ และก่อให้เกิดการต่อต้านหรือลงโทษผู้กระทำความผิด พฤติกรรมบางประเภทเป็นเพียงการกระทำที่แตกต่างไปจากความคาดหวังของคนทั่วไป และคนส่วนใหญ่รู้สึกขงหวางตามติดปกติวิธการหรือเลว ซึ่งเป็นมุมมองเกี่ยวกับความเบี่ยงเบนทางสังคมในเชิงบรรทัดฐานทางสังคม (Normative Perspective) มินัยว่า สังคมมีความเห็นพ้องต้องกันในเรื่องบรรทัดฐานและค่านิยมทางสังคม การหักเหออกจากบรรทัดฐานหรือมาตรฐานร่วมถือว่า เป็นความเบี่ยงเบนทางสังคม การศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนชั้น ม.1-3 ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงจากระบบการคัดกรองของโรงเรียน จำแนกเป็น 8 ประเภท คือ ติดสารเสพติด เพศสัมพันธ์ เล่นเกม เล่นพนัน ลักขโมย ทะเลาะวิวาท ความฟุ้งเฟ้อวัตถุนิยม และหนีเรียน

3. แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว (Family) การศึกษานี้ให้ความสำคัญกับ แบบโครงสร้างสถานภาพ และหน้าที่ของครอบครัว รวมทั้งการขัดเกลาทางสังคมและพัฒนาทักษะชีวิตของบุตรวัยรุ่นให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามบรรทัดฐานของสังคมดังนี้ 1) แบบของครอบครัว (Patterns of Family Organization) การก้าวเข้าสู่สังคมทันสมัยมีความเจริญทางวัตถุของชุมชนอีสานทำให้เกิดการล่มสลายของระบบครอบครัวและเครือญาติ ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยวหรือครอบครัวหน่วยกลาง (Nuclear family) (Keyes, 1965 อ้างถึงใน ศิริพันธ์ ถาวรทวิวงศ์,

2543, หน้า 97) ส่งผลกระทบต่อวัยรุ่น 2) โครงสร้างสถานภาพของครอบครัว ได้แก่ ลำดับการเกิดและเพศ (Lloyd, 1985, pp.160-165) บุตรคนแรกจะได้รับการปรนเปรอจากบิดามารดาเหนือกว่าคนอื่น ๆ ทำให้มีความขัดแย้งปฏิเสธในครอบครัวเพศ (gender) เป็นปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดบทบาทในครอบครัวที่มีสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจตกต่ำ วัยรุ่นชายหญิงจะรับรู้ได้รับการตอบสนองที่เหมาะสมกับบทบาททางเพศของตัวเอง เด็กหญิงที่มารดาไปรับจ้างทำงานนอกบ้าน (Mothers' Employment) ถูกคาดหวังว่าจะมีความเป็นกุลสตรี มีมารยาทเรียบร้อย น้อยกว่าเด็กหญิงที่มารดาไม่ไปทำงานรับจ้างนอกบ้าน (Vogel, et al., 1970, p 198) ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว (Single Parent Families) สมาชิกของครอบครัวจะมีความเครียด รวมทั้งบิดาหรือมารดาที่ต้องเลี้ยงดูบุตรและมีสิ่งที่ยุ่งยากมาก เมื่อบิดาหรือมารดานั้นมีฐานะยากจน การเลี้ยงดูบุตรจะมีปัญหา เช่น การทำความผิด และเบี่ยงเบนทางพฤติกรรม 3) ความสัมพันธ์ในครอบครัวจะส่งผลต่อความอบอุ่นของครอบครัวทำให้เกิดผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุตร (Lloyd, 1985, p.167) เช่น ความสัมพันธ์ของบิดามารดาที่มีปัญหาทะเลาะกัน หรือ หย่า แยก ตาย การสื่อสารในครอบครัว (Family Communication) บิดามารดาที่ใช้คำพูดและการกระทำทางลบมีผลต่อพฤติกรรมของบุตรกลายเป็นคนเงียบไม่ยอมพูดออกความเห็นเครียดและกดดันในครอบครัวนำไปสู่ความขัดแย้งในครอบครัว (Interparental Conflict) คือ การขัดคอกันไม่ลงรอยกันระหว่างบิดามารดากับบุตร ที่ส่วนมากเป็นเรื่องการแต่งกาย รสนิยม

ดนตรี การคบเพื่อนและกิจกรรมยามว่าง สาเหตุมาจากความกังวลของบิดามารดาเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย และความสุขของวัยรุ่นในสภาพของสังคมที่วัยรุ่นมีความเป็นตัวเอามีอิสระที่เสี่ยงต่ออันตราย 4) บทบาทหน้าที่ของครอบครัว (Role of the Family) คือการขัดเกลาทางสังคมให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพพลักเลี้ยงพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่สร้างปัญหาให้กับคนอื่นในสังคม สร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้อื่นได้ และสามารถให้การอบรมเลี้ยงดูต่อไปได้ บทบาทหน้าที่ของครอบครัว เป็น “กระบวนการสองทาง” (Bidirectional) (Peterson.,2007, p. 29) คือพฤติกรรมการปกครองดูแล (parenting styles and behaviors) และการยอมรับและการควบคุม (parental acceptanceparental control)

สังคมอีสานมีแบบแผนการปกครองดูแลบุตร คือ 1) การเคารพผู้เฒ่าผู้แก่ หรือ เจ้าโคตร ซึ่งเปรียบเสมือนสถาบันการปกครองและกฎหมาย เมื่อเกิดกรณีพิพาทจะมีการไกล่เกลี่ย ออมชอมจากผู้เฒ่าผู้แก่ เรียกว่า “เว้าเฒ่าเว้าแก่” (อุดม บัวศรี, 2540, หน้า 21) 2) ขะลำคือ มาตรการควบคุมความประพฤติที่ยึดถือกันมาเป็นหลักปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยการสอนบุตรหลานให้รับช่วงกันมาโดยไม่จำเป็นต้องเสียเวลาอธิบายชี้แจงแสดงเหตุผลลูกหลานก็เข้าใจและปฏิบัติตาม 3) พาแลง คำว่า พาแลง มาจากคำว่า “พา” หมายถึง พาข้าว หรือ สำรับกับข้าว ส่วนคำว่า “แลง” หมายถึง ตอนเย็น “พาแลง” หมายถึง พาข้าวสำหรับรับประทานอาหารตอนเย็น ซึ่งเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งในสังคม

เกษตร ที่ทุกคนในบ้านต้องมารับประทานอาหารพร้อมๆ กัน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวส่วนชั้นทางสังคม (Social Class) ของครอบครัวอีสานโดยทั่วไปถือเอาความแตกต่างทางเศรษฐกิจเป็นเกณฑ์ในการจัดระดับ

4. ทักษะชีวิต (Life Skills) หมายถึงความสามารถในการจัดการอารมณ์/เครียด การจัดการความขัดแย้ง และการมีภาวะความเป็น “ตน” (self) แสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องในแนวคิดของตน รับรู้ เข้าใจ ยอมรับในความรักและความผูกพันของพ่อแม่อย่างสมดุลดำรงชีวิตในครอบครัวได้อย่างราบรื่น แนวคิดเรื่องทักษะชีวิตให้ความสำคัญกับวัยรุ่นตอนต้นที่ขาดการรับรู้ความตระหนักในตนเอง การแก้ปัญหา การจัดการอารมณ์และความเครียดโดยมีสมมติฐานว่าทักษะชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นน่าจะเป็นผลมาจากครอบครัวเพราะหากขาดทักษะชีวิตแล้วก็จะไม่สามารถผ่านพ้นปัญหาต่างๆ ได้ จึงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกจากสังคม

5. การขัดเกลาทางสังคม (Socialization) เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้สามารถปรับตัวเข้ากับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม มีความหมายหลายมิติ คือ 1) ในทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรม การขัดเกลาทางสังคมคือการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่มนุษย์ถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่งหรือการรับวัฒนธรรมเข้ามาไว้ในตัว (enculturation) (งามพิศ สัตย์สงวน, 2543, หน้า 28) 2) ในทางจิตวิทยาการขัดเกลาทางสังคมคือการควบคุมแรงกระตุ้นส่วนบุคคล (impulse control) ทำหน้าที่หล่อหลอมให้บุคคลปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เกิด

จากแรงกระตุ้นธรรมชาติไปในทางที่สังคมยอมรับ มีที่มาจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (psycho-analysis)

3) ทางสังคมวิทยา การขัดเกลาทางสังคมเป็น กระบวนการเรียนรู้ระเบียบสังคม (social learning) (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2551 หน้า 137) เป็น ขบวนการที่สภาพธรรมชาติดั้งเดิม (original nature) ได้เปลี่ยนรูปร่างสู่สภาพธรรมชาติของ มนุษย์ (human nature) เป็นการเตรียมบุคคล เข้ารับบทบาทต่าง ๆ ในสังคม (role training) การขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวเป็นการ ศึกษาในภาพกว้างเป็นกระบวนการภายใน ครอบครัวที่มีความซับซ้อนมีทิศทางที่หลากหลาย เป็นแหล่งที่มาของอิทธิพลต่อวัยรุ่น ได้แก่การ อบรมสั่งสอนเรียนรู้ในคุณค่า กฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผนที่สังคมกำหนดเพื่อเป็นแบบแผนของ การปฏิบัติและพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิตที่มี พฤติกรรมที่พึงประสงค์สอดคล้องกับบรรทัดฐาน ของกลุ่มหรือของสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่

6. ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Structural functionalism) อธิบายถึงโครงสร้างโดยรวม ของสังคมซึ่งเป็นกรอบในการควบคุมพฤติกรรม ของมนุษย์ การศึกษาครอบครัวในเชิงโครงสร้าง หน้าที่ มีแนวคิดที่ครอบครัวมีระบบที่สัมพันธ์ ยึดโยงกันให้ดำรงคงอยู่ในบรรทัดฐานต่างๆ ค่านิยมความรู้สึกมีอำนาจเหนือสมาชิกและมัน ช่วยยึดครอบครัวเข้าไว้ด้วยกัน(งามพิศ สัตย์สงวน, 2547, หน้า 34 - 35) หน้าที่สำคัญของโครงสร้าง อย่างหนึ่ง ก็คือ การที่มันทำให้เกิดเสถียรภาพ และการคงอยู่ของครอบครัว (จิรัชโค วีรสาย) (บรรพต วีระชัย) และผจงจิต อธิคมนันทะ 2541, หน้า 317-318) ส่วนการหน้าที่นิยม (Functionalism) ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ

ของครอบครัวที่เป็นรากฐานของสังคม แม้ครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงจากสภาวะหนึ่ง ไปสู่อีกสภาวะหนึ่ง แต่โดยภาพรวมแล้วครอบครัว จะเป็นระบบที่เกี่ยวข้องกัน มีความสัมพันธ์เชิง เหตุเชิงผลต่อกันหลายๆ ทาง กลับไปกลับมาทั้ง สองฝ่าย (reciprocal) มีสถานะเป็น “การสมดุลย์ แห่งพลวัต” (dynamic equilibrium) คือการ เปลี่ยนแปลงที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบได้ ครอบครัวในเชิงการหน้าที่ก็คือบทบาทการอบรม เลี้ยงดูเด็กให้ความอบอุ่นความมั่นคงทางจิตใจ อย่างไม่เปลี่ยนแปลงแม้ว่าระบบต่างๆ ในสังคม จะเปลี่ยนแปลงก็ตามการกระทำผิดหน้าที่ (dysfunctionalism) ของครอบครัวเป็นเรื่องที่ กลไกทางสังคมเกิดความผิดพลาด

7. ผลกระทบและแนวทางแก้ไข พฤติกรรมเบี่ยงเบนเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (ราช กิจจานุเบกษา, 2553, 22) โดย 1) การแก้ไข บำบัด พื้นฟู เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กหรือ เยาวชน 2) การฝึกอบรม ควบคุมให้เหมาะสม กับอายุ สภาพร่างกาย สภาพจิต วุฒิภาวะ 3) สืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงและสิ่งแวดล้อม คุมความประพฤติดูแลอบรมสั่งสอนเด็กหรือ เยาวชนซึ่งอยู่ระหว่างคุมประพฤติ และให้คำแนะนำ แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง ในเชิงจิตวิทยา มุ่งให้ บิดามารดาและบุตรอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เห็นใจซึ่งกันและกัน มนุษย์ทุกคนล้วนมีภูมิหลังมา จากครอบครัวที่ถูกเลี้ยงดูมาอย่างไร ก็มีส่วหล่อ หลอมให้บุตรมีบุคลิกภาพอย่างที่เขาเป็นทั้งสิ้น ประสบการณ์ในครอบครัวที่ต่างกันส่งผลให้เด็ก แต่ละคนมีบุคลิกภาพ พฤติกรรมและคุณธรรมที่ แตกต่างกัน (นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2550)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Approach) ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักเพื่อค้นหาความจริงเชิงลึกตามหลักคิดของปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) โดยศึกษาจากผู้ให้ข้อมูล (Key-Informant) ได้แก่ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง 44 คน บิดามารดาหรือผู้ปกครอง 20 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณคือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง 243 คนและผู้ปกครอง 217 คน โดยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง แบบโครงสร้างสถานภาพของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว การอบรมสั่งสอน และการปกครองดูแลบุตร กับทักษะชีวิตและพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นเพื่อเสริมสนับสนุนเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การจัดทำแฟ้มข้อมูล แนวทางการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม การสร้างแนวทางการสัมภาษณ์พัฒนามาจากแนวคิดทฤษฎีจากการทบทวนวรรณกรรม แล้วนำเอาเมโนทัศน์จากคำถามการวิจัยมาวิเคราะห์หาประเด็นคำถามที่ต้องการเจาะลึกแล้วทำ Pilot Study กับกลุ่มตัวอย่าง 3-5 คน แล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณาความชัดเจนในข้อคำถาม ส่วนแบบสอบถาม ผู้วิจัยประยุกต์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์มากำหนดเป็นตัวแปร แล้วสร้างเป็นข้อคำถามตามระเบียบวิธีความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาความแม่นยำของเครื่องมือในการวัดสิ่งที่ต้องการจะวัดซึ่งสามารถบอกถึงสถานภาพที่แท้จริงของตัวแปรที่ศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่านคำนวณหาค่าดัชนีความ

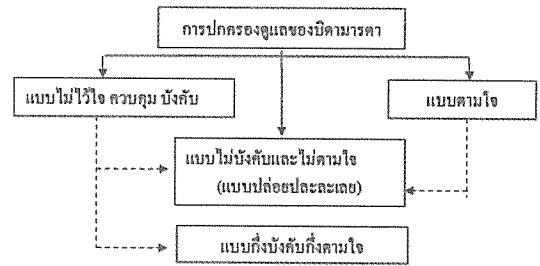
สอดคล้อง (Index of Consistency - IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เกิน 0.5 ไว้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขส่วนการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) คือการหาค่าคงที่ของผลที่ได้จากการวัดด้วยเครื่องมือชุดเดียวกันกับคนกลุ่มเดียวกันในเวลาและสถานที่ต่างกันโดยการวัดความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ก่อนวิเคราะห์ข้อมูลได้นำข้อมูลมาให้รหัส (coding) ที่วางรากฐานโดยทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory Approach) (Strauss & Corbin, 1990) แล้วใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดของ Mile and Huberman (1994) ซึ่งมีขั้นตอน คือ การจัดระเบียบข้อมูล (Data or Ganizing) การแสดงข้อมูล (Data Display) และการวิเคราะห์หาข้อสรุปตีความและตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิจัย (Conclusion, Interpretation and Verification) เพื่ออธิบายข้อค้นพบจากผลการวิจัย (เบญจา ยอดดำเนิน-แอ็ดติงค์และกาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2552 หน้า 39) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression) เพื่อหาความสัมพันธ์และพยากรณ์ว่าการขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวทั้งภาพรวมและรายด้าน มีผลต่อทักษะชีวิตและพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นตอนต้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

วัยรุ่นตอนต้นที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจำนวน 44 คน เป็นเพศชาย 38 คน หญิง 6 คน

เป็นบุตรคนแรก 31 คน บุตรคนสุดท้อง 11 คน บุตรคนกลาง 2 คน อายุ 14 ปี 20 คน อายุ 15 ปี 24 คน ได้เงินไปโรงเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 50 บาท ต่อวัน ร่างกายมีความบกพร่อง เบี่ยงเบนทางเพศ ชอบเก็บตัว 24 คน เปิดเผยชอบแสดงออก 19 คน มีความวิตกกังวล 32 คนและ 12 คนไม่มีความวิตกกังวลใดๆ ลักษณะพฤติกรรมเบี่ยงเบน คือ 1) เกี่ยวข้องกับยาบ้า 6 คน 2) มีความสัมพันธ์ทางเพศ 3 คน 3) ลักทรัพย์ 4 คน 4) เล่นการพนัน 2 คน 5) ทะเลาะวิวาท มีอาวุธ 5 คน 6) ช่มชู้ 4 คน และ 7) หนีเรียน 20 คนชีวิตตอนเด็กอยู่กับบิดามารดา 29 คน บิดามารดาแยกทางกันนำบุตรมาให้ปู่ย่าตายายเลี้ยงดู 14 คน และอยู่ในอุปการะของบิดามารดาบุญธรรม 1 คนมาจากครอบครัวเดี่ยว 35 คน ครอบครัวขยาย 9 คนบิดามารดาฐานะยากจนอาชีพ การเกษตรรับจ้าง 36 คน ฐานะพอปานกลางอาชีพค้าขายเล็กๆ น้อยๆ ข้าราชการ นักการเมืองท้องถิ่น 8 คนและพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว 11 คน

การขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวผลการศึกษาพบว่า 1) บิดามารดาไม่ทำตัวเป็นแบบอย่าง (Modeling) 2) การอบรมสั่งสอนบุตรไม่เหมาะสมกับเวลาและโอกาส 3) ความห่างเหินไม่แสดงความรักความอบอุ่นต่อบุตร 4) ขาดการสอนทักษะชีวิต ข้อห้ามของสังคมหรือชะล่า และ 5) การปกครองดูแลบุตรของบิดามารดา (parenting styles) มีดังนี้

3 ลักษณะ คือ

1) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน 2) บิดามารดาหย่าหรือแยกกันอยู่ และ 3) บิดามารดาเสียชีวิต บุตรอยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรืออยู่กับตายาย โดยวัยรุ่นตอนต้นที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมาจากครอบครัวที่มีทั้งบิดาและมารดามากที่สุดการสื่อสารในครอบครัวเป็นเชิงลบเช่น 1) การบ่น ดุ ชักถาม เรื่องส่วนตัว 2) การแสดงความไม่พอใจหรือนิ่งเฉยของบิดามารดาต่อบุตรวัยรุ่น 3) การตำหนิบุตรตนเองเปรียบเทียบกับคนอื่น เช่น ทำไม่เหมือนคนอื่นเขา 4) การพูดประชดประสมประมาท 5) บิดามารดาไม่เชื่อบุตร 6) การสื่อสารลักษณะที่เป็นคำสั่ง ความขัดแย้งในครอบครัวมี 2 กรณี คือ วัยรุ่นตอนต้นจะมีความคิดเห็นไม่ตรงกับบิดามารดาและบิดากับมารดาหรือบุคคลในครอบครัวขัดแย้งกันเอง ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญมากเพราะส่งผลต่อบุตรวัยรุ่น

ผลกระทบจากการขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวและพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่น

วัยรุ่นตอนต้นจะมีพฤติกรรม ดังนี้ 1) การขาดความรับผิดชอบ เห็นแก่ตัว ขาดจิตสาธารณะ 2) มีพฤติกรรมใช้ยาเสพติด ขอบสลายทำให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น การลักขโมย การขายตัว 3) ผลการเรียนไม่ดี ขาดเรียน

ไปรักษาอาการติดยา 4) กระทำผิดกฎหมาย เช่น เสพ นำสง และขายยาบ้า มีอาวุธที่อันตราย ลักทรัพย์ ช่มชู้และทำให้ผู้อื่นเสียชีวิตถูกจับส่งเข้าสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ถูกส่งคุมตรวจหน้าเหมือนผู้ใหญ่ที่ผ่านเรือนจำเกิดช่องทางการหารายได้ โดยการส่งยาจากชุมชนรอบนอกเข้าไปในเมือง หรือรับยามาขายนำเงินมาใช้จ่ายซื้อของที่ชอบ

บิดา มารดาหรือผู้ปกครองมีความวิตกกังวล เสียใจ ต่อพฤติกรรมของบุตรและมีความผิดตามกฎหมายคุ้มครองเด็กสิ้นเปลืองเงินทอง ค่าใช้จ่าย ค่ารักษาพยาบาลกรณีติดยาเสพติด หรือกรณีทะเลาะวิวาทต้องจ่ายเป็นค่าสินไหม ค่าทำขวัญ ให้กับคู่กรณีที่ถูกบุตรหลานของตัวเองไปทำร้าย

โรงเรียนมีปัญหาเพราะวัยรุ่นไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียนกลายเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีรุ่นพี่จะชวนรุ่นน้องหากไม่สังกัดกลุ่มหรือแค้นก็มักจะถูกรังแก ริดไถค่าคุ้มครอง หากเป็นนักเรียนหญิงก็จะมีกรณีทะเลาะวิวาท ระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้องที่ไม่เชื่อฟังเพื่อให้คนอื่นเกรงกลัว โรงเรียนจึงมีภาระเพิ่มขึ้น

ชุมชนเด็กที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนกลุ่มนี้จะรวมตัวกันเป็นแก๊งค์ก่อความในชุมชนเมื่อเติบโตขึ้น ก็จะไม่ทำงาน หยิบโย่ง ชอบลักขโมย แข่งรถ เมื่อเข้าสู่สังคมก็จะเกิดวงจรอันตราย

แนวทางการแก้ไข บิดามารดาจะนำบุตรออกจากเพื่อน ไปบำบัดรักษาที่ศูนย์บำบัดรักษา ยาเสพติด นำบุตรไปขอเป็นเณรเพื่อรักษาอาการ ต้องพูดจาอบรมสั่งสอนเข้าใจบุตรให้มากขึ้น ควรใช้เหตุใช้ผลพูดคุยกัน ให้ความเป็นอิสระในบาง

อย่างแต่คอยติดตามอยู่ห่างๆหรือการให้ออกจากโรงเรียนแล้วไปทำงาน ประเด็นที่น่าสนใจคือมีบิดามารดาบางคนบอกว่าจะต้องควบคุมดูแลและติดตามบุตรให้เข้มข้นกว่าเดิม โรงเรียนถูกคาดหวังว่าจะเป็นผู้สอนเรื่องเพศสัมพันธ์ให้บุตร และยอมรับว่าไม่เรียวยังมีความสำคัญในการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน ชุมชนต้องให้ความสำคัญกับครอบครัว บังคับใช้กฎหมายเด็กอย่างมีเอกภาพ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนงบประมาณ สร้างอาชีพรองรับเด็กที่กระทำผิด รัฐควรให้อำนาจองค์กรปกครองท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณรายหัวในการพัฒนาเด็ก

การขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวมีส่วนในการหล่อหลอมให้วัยรุ่นตอนต้นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

การอบรมสั่งสอนของบิดามารดาทำให้วัยรุ่นตอนต้นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนในระดับปานกลาง แต่ครอบครัวที่บิดามารดาฐานะปานกลางจะปกครองดูแลบุตรได้ดีกว่าครอบครัวอื่นๆ พฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นที่มากที่สุดคือ เล่นเกม ตัวแปรการขัดเกลาทางสังคมของบิดามารดาที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นตอนต้นคือ แบบของครอบครัว ความสัมพันธ์ของบิดามารดา มารดาทำงานนอกบ้าน ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว ความขัดแย้งในครอบครัว การเลี้ยงดูของบิดามารดา การอบรมสั่งสอนของบิดามารดา และการสอนทักษะชีวิต

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การอบรมสั่งสอนของบิดามารดา

บิดามารดาไม่ทำตัวเป็นแบบอย่าง มีแต่สั่งสอนบุตรให้ทำตามที่ตนเองบอกไม่กล้าที่จะชี้จุดบกพร่องตรงๆของบุตร ไม่คงเส้นคงวา เพราะรักบุตรมากกลัวว่าจะขัดใจบุตร คิดว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญเช่นสอนให้บุตรมีความรับผิดชอบแต่ไม่เคยมอบหมายงานให้ทำเพราะคิดว่าบุตรยังเด็กอยู่อบรมสั่งสอนบุตรในเวลาและโอกาสไม่เหมาะสม เช่น ขณะที่ดูโทรทัศน์ด้วยกัน หรือขณะรับประทานอาหารร่วมกัน เพราะเป็นเวลาที่ได้อยู่ใกล้ชิดกัน บิดามารดาจะถามบุตรแบบไม่พอใจว่า “ไปไหนมา” เวลาที่บุตรกลับเข้าบ้านผิดเวลา เพราะไม่มีเวลาได้พบเจอกับบุตรพอบพบเจอกันก็จะสั่งสอนและห้ามปรามทันที บิดาบุญธรรมจะคาดหวังในบุตรบุญธรรมมากจึงกำกับ ติดตาม เป็นพิเศษเพราะกลัวสังคมจะมองว่าตนเองไม่สนใจ ทำให้บุตรหนีออกจากบ้าน (King, Kraemer, Bernard, Vidourek, 2007)

บิดามารดาห่วงใยไม่ค่อยสนใจแสดงความรักความอบอุ่นกับบุตร (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI), 2554, มีนาคม 22) หรือเคยกอดหอมบุตรเมื่อตอนเด็ก ปัจจุบันเลิกทำ เพราะบุตรอายุ บุตรโตแล้ว หรือกลัวว่าบุตรจะเหลิงได้ใจ ส่วนที่กอดหอมบุตรใกล้ชิดเสมอก็ก็น่าสนใจเพราะแยกทางกันหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิตต้องอยู่กับบุตรตามลำพังจึงรักและตามใจบุตรมาก บิดาที่มีอาการเมาจะมีอารมณ์อ่อนไหว ร้องไห้รำพันรำพันในชะตาชีวิตของตนเองกับบุตรที่มารดาจากไป พฤติกรรมของบิดาทำให้บุตรเกิดความไม่ประทับใจ จึงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เกิดกบด ขัดแย้ง คิดฆ่าตัวตาย(Essau, 2004)

บิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่ได้สอน

ทักษะในการดำรงชีวิตให้กับบุตรวัยรุ่น รวมทั้งการยึดถือวัฒนธรรม จารีตประเพณีที่เป็นข้อห้าม ข้อชะล่า อันเป็นประเพณีดั้งเดิมที่ปู่ย่าตายายเคยปฏิบัติมาทั้งนี้เพราะพ่อแม่วัยรุ่น (แต่งงานมีบุตรเมื่ออายุไม่ถึง 20 ปี) ไม่ได้สนใจในเรื่องนี้ การเลี้ยงดูบุตรนั้นเพียงให้เติบโตทำมาหากินได้ก็พอแล้ว ดังที่ นางสาวลลิตกล่าวว่า “การสอนทักษะในการดำรงชีวิตก็สอนธรรมดาให้รับผิดชอบชีวิต เรื่องเพศและการป้องกันภัยจากยาเสพติด ฉันไม่กล้าพูดกับลูกหรือ เพราะอายุที่จะพูดและคิดว่าโรงเรียนน่าจะสอนอยู่แล้ว”(สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 13 ธันวาคม 2553)

การปกครองดูแลบุตร (parenting styles) มี 3 แบบ คือ 1)แบบไม่ไว้วางใจ ควบคุมบังคับ 2) แบบตามใจ 3) แบบไม่บังคับและไม่ตามใจ ซึ่งแบบไม่ไว้วางใจ ควบคุมบังคับจะทำให้วัยรุ่นตอนต้นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Henry, Robinson, Neal, Huey, (2006) ที่พบว่า วัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนและการกำกับติดตามในระดับปานกลางถึงมากเกินไปและจะมีความคิดเห็นว่า บิดามารดาสนับสนุนและการกำกับติดตามเขามากเกินไป แบบการปกครองดูแลบุตรทั้ง 3 แบบนี้จะไม่เสถียร (เกศินี สราญฤทธิชัย, 2550)บิดามารดาได้พยายามปรับเปลี่ยนมาเป็นแบบที่ 4 คือ “แบบกึ่งบังคับกึ่งตามใจ” ส่วนแบบไม่บังคับและไม่ตามใจ คล้ายๆ กับแบบปล่อยปละเลย (Indifferent) ของสังคมตะวันตก(Lloyd, 1985, pp.170-171) เพราะครอบครัวที่ดูแลบุตรแบบนี้ ส่วนใหญ่ผู้ดูแลจะเป็นผู้สูงอายุ เช่น ตายายจะสั่งสอนโดยการบ่นจนเป็นวิถีชีวิตประจำวัน บางครั้งก็จะดุด่า

ไปถึงบุตรชายบุตรสาว (บิดามารดาของหลาน) ที่ไม่เชื่อฟังตนเอง ครอบครัวในปัจจุบันบกพร่องในการหน้าที่อบรมสั่งสอนบุตรวัยรุ่น สะท้อนให้เห็นว่าการขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวเปลี่ยนแปลงทั้งรูปแบบและวิธีการ เพราะได้รับอิทธิพลจากภายนอก ทำให้องค์ประกอบในครอบครัวขาดความสัมพันธ์กัน ส่วนภายในครอบครัว บิดามารดาไม่ได้ทำหน้าที่ของตนเองหรือกระทำผิดหน้าที่ (dysfunctionalism) ซึ่งไม่เป็นไปตามทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม ที่เชื่อว่าการกระทำผิดหน้าที่ เป็นเรื่องที่กลไกทางสังคมเกิดความผิดพลาด(จิรัชวีระสย[บรรพตวีระสย], 2547 ค, หน้า 12)

2. การขัดเกลาทางสังคมของครอบครัว ในเชิงการหน้าที่ ผลการศึกษาพบว่าบริบทต่างๆ ของครอบครัวมีส่วนทำให้วัยรุ่นตอนต้นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งสามารถอธิบายผลตามลำดับดังต่อไปนี้

1) แบบของครอบครัว วัยรุ่นตอนต้นที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมาจากครอบครัวเดี่ยวร้อยละ 80 เนื่องจากครอบครัวเดี่ยวมีจำนวนมากขึ้นโดยเฉพาะชุมชนในสังคมเมืองหรือแม้แต่ในชนบทก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2549) มารดาจากครอบครัวเดี่ยวไม่สามารถตอบสนองความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้นในครอบครัวได้ดีเท่ากับครอบครัวขยาย (วิชชุดา สกลนันทน์, 2553 หน้า 229) เพราะครอบครัวเดี่ยวมีองค์ประกอบไม่สมบูรณ์ เป็นครอบครัวขนาดเล็กบิดามารดาไม่สนใจบุตร ไม่มีผู้ใหญ่ให้คำแนะนำ ประกอบวัฒนธรรมไทยนั้นผู้น้อยต้องเชื่อฟังผู้ใหญ่ (บำเพ็ญ วรจเงิน, 2541)

2) ครอบครัวมารดาไปทำงานนอกบ้านทำให้การเลี้ยงดูบุตรวัยรุ่นไม่ค่อยสมบูรณ์ นักทำให้บุตรวัยรุ่นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้เพราะปัจจุบันบริบทต่างๆ ของสังคมและครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป บุตรวัยรุ่นสามารถที่จะเรียนรู้ตัดสินใจด้วยตนเองได้ ตามกระแสเรื่องสิทธิเด็กสอดคล้องกับ โวเกล และคณะ (Vogel, et al., 1970) ที่พบว่า เด็กผู้หญิงที่มารดาไปทำงานจะมีความเป็นกุลสตรี มีมารยาทเรียบร้อยน้อยกว่าเด็กหญิงที่มารดาเป็นแม่บ้านบทบาทในความเป็นมารดาเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความเจริญงอกงามของเด็ก ยิ่งเป็นเด็กเล็กก็ยิ่งได้รับผลกระทบมากขึ้น (Klecka & Hiller, 1977) วัยรุ่นชายหญิงที่มารดาไปทำงานจะมีความเครียด โดยพวกเขามีความคาดหวังว่าหากเขาโตขึ้นแต่งงานมีบุตรแล้วพวกเขาจะลาออกจากงานมาดูแลบุตร (Weinshenker, 2006) ประเด็นที่น่าสนใจคือ มารดาเลือกที่จะไปทำงานทั้งบุตรไว้กับตายายหรือให้เข้าโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่มีรถโรงเรียนไปรับส่งถึงบ้านมากกว่าที่จะดูแลบุตรอยู่ที่บ้านเช่น มารดาชาวญี่ปุ่นที่มีความเห็นว่า การได้ออกไปทำงานนอกบ้านจะทำให้พวกเขาลดความเครียดจากการเลี้ยงดูบุตรอยู่ที่บ้าน (KumiHirokava, et al., 2007)

3) ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว (Single Parent Families) วัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงที่อยู่กับบิดาหรือมารดาฝ่ายเดียวจะมีความบอบช้ำ มีบาดแผลทางจิตใจ เพราะพฤติกรรมการเล่นดูของบิดาหรือมารดาไม่แน่นอนเดี๋ยวดีเดี๋ยวร้าย บุตรจะรู้สึกโกรธ (การสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มเสี่ยงกรณี ที่ 8 สุชาติและกรณีที่ 31 พิรพัฒน์, 2552-2553)

สอดคล้องกับ Liloyd (1985, pp.160-165) และ มาลี จิรวฒนานนทร์ (2547 หน้า 55) ที่ระบุว่า สมาชิกของครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวจะมีความเครียดมากที่ต้องเลี้ยงดูบุตรซึ่งเป็นสิ่งที่ยุ่งยากมาก ครอบครัวที่ยากจนจะมีปัญหาการทำความผิดมารดาที่เลี้ยงดูบุตรตามลำพังต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในครอบครัว มีความทุกข์โศก ต่ำหนิตตนเองโดดเดี่ยว อ้างว้าง ขาดการสนับสนุนและช่วยเหลืออย่างเพียงพอ

4) ขั้นตอนสังคมการศึกษาเรื่อง ขั้นตอนสังคมใช้ฐานะทางเศรษฐกิจมาเป็นเกณฑ์ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวชั้นทางสังคมต่ำ แต่ครอบครัวชั้นทางสังคมสูงเมื่อมีกรณีกระทำผิด ถูกดำเนินคดี เรื่องมักจะมาไม่ถึงชั้นศาล (ธวัช เจริญศรีพงษา, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2553)

5) ความสัมพันธ์ของบิดากับ มารดาในครอบครัว 3 ลักษณะคือ (1) บิดามารดาอยู่ด้วยกันแต่บุตรวัยรุ่นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมากที่สุด ร้อยละ 72 เพราะความสัมพันธ์ของบิดากับ มารดาไม่ค่อยราบรื่นนัก จะทะเลาะไม่ลงรอยกัน เพราะต่างฝ่ายต่างก็ออกไปทำงานพึ่งตนเองได้ ชีวิตในอนาคตสามีและภรรยาอาจจะแยกทางกัน เช่น กรณีนางไก่อ นายปัญญา เป็นต้น จึงเป็นเหตุให้บุตรมีความเครียด ต้องออกจากบ้านหันไปพึ่งยาเสพติด (สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 10 พฤษภาคม 2554) (2) บิดามารดาที่หย่าหรือแยกทางกันหรือเสียชีวิต บุตรวัยรุ่นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนร้อยละ 20 แต่หากมีการแต่งงานใหม่ พฤติกรรมจะเบี่ยงเบนรุนแรงถึงขั้นกระทำความผิดอาญา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Pettit & Bloom

(1984, pp. 587-595) ; Liloyd.(1985, p.167) ; Ken - Browne (2003, p. 64) ที่สรุปว่าความแตกแยกของสามีภรรยาจากการหย่าร้างมีผลต่อบุคลิกภาพของบุตรทำให้บุตรต่อต้านบิดามารดาหญิงที่สามีไม่อยู่ในครอบครัวจะอบรมดูแลบุตรมีผลทางลบต่อเด็กชายทำให้ระดับสติปัญญาต่ำ มีปัญหาในการปรับตัวกับเพื่อน ออกจากโรงเรียน และกระทำความผิดกฎหมาย (3) กรณีบิดาหรือมารดาเสียชีวิตบุตรอยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรืออยู่กับ (ปู่ย่า) ตายาย มีร้อยละ 8 ประเด็นสำคัญของกรณีนี้จะเกิดผลด้านลบกับบุตรวัยรุ่น เพราะปู่ย่าหรือตายายกับหลานมีความแตกต่างกันหลายมิติ ในทศวรรษที่ผ่านมากรณีแบบนี้หลานจะต้องพึ่งพาตายายอย่างเดียว แต่ปัจจุบันหลานเก่งและสามารถที่จะหารายได้เองไม่ต้องพึ่งพาตายายดังกรณีที่ยายดวงกับหลาน (สันติ) กรณีที่ 4

6) การสื่อสารในครอบครัวเป็นเชิงลบ เช่น การห้ามไม่ให้กระทำ และไม่ค่อยได้สื่อสารพูดคุยกันเพราะไม่มีเวลาหรือเวลาไม่ตรงกัน การตำหนิบุตรตนเองเปรียบเทียบกับคนอื่นทำให้บุตรชายไม่พอใจมากเลยทำประชดมารดาโดยการกลับบ้านดึก (เจตริน, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มีนาคม 2553)

7) ความขัดแย้งในครอบครัวทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เป็นความขัดแย้งเกี่ยวกับ ความคิดเห็น ค่านิยมไม่ตรงกันระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น (Steinberg, 2001, p.7) เกี่ยวกับ เรื่องส่วนตัว กลับบ้านผิดเวลา การเล่นเกม การหนีเรียน การขับรถจักรยานยนต์ วัยรุ่นจะรับรู้และแปลความหมายตามสิ่งที่ตนเองพบเห็นทำให้มีความแตกต่างกับความคาดหวัง

ของบิตามารดา (Larson & Richards, 1994)

3. ทักษะชีวิต ข้อห้ามทางสังคม ขะลำ

วัยรุ่นตอนต้นขาดทักษะชีวิตไม่สามารถจัดการอารมณ์ความเครียดของตนเองได้และความขัดแย้งกับบิดามารดา รวมทั้งไม่คิดถึงความรู้สึกของบิดามารดาขาดความเป็นตัวตน (self) เพราะสังคมไทยไม่นิยมการสอนเรื่องเพศ วิถีคุมกำเนิด การรักษาวาสงวนตัว บทบาทความเป็นหญิงความเป็นชาย เพราะคิดว่าบุตรยังเด็กอยู่ (กิตยวดี สีดา, 2551) และคิดว่าเดี๋ยวเขาก็รู้หรือคาดหวังว่าโรงเรียนคงจะสอนแล้ว การสั่งสอนให้ยึดถือตามธรรมเนียมประเพณีข้อห้ามข้อชะล่าของหมู่บ้านก็ถูกละเลย ยายจะไม่ชมว่าบุตรดี เก่ง อ้วนท้วน เพราะเชื่อว่าจะเจ็บป่วย ขาดความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนบุตรโดยเฉพาะแม่วัยรุ่นที่มีบุตรโดยไม่ตั้งใจ ชอบสนุกสนานในความใคร่เฉยๆ (ธวัช, สัมภาษณ์ ส่วนบุคคล, 10 ตุลาคม 2553) อีกประการหนึ่งคือแบบการปกครองดูแลบุตรของคนอีสานที่เน้นการควบคุมบุตร ให้นอนน้อยเชื่อฟังและเคารพผู้ใหญ่ ซึ่งคนอีสานเรียกว่า “เว้าเฒ่าเว้าแก่” “ครั้นบ่เชื่อ ผู้เฒ่าเฒ่าเฒ่ากินตับกินไต”(อุดม บัวศรี, 2540 หน้า 21) การสอนทักษะชีวิตให้บุตรวัยรุ่นยังเป็นปัญหาในสังคมแต่คำถามที่ว่า “วัยรุ่นควรจะเรียนรู้เรื่องเพศหรือไม่ ที่บ้านหรือโรงเรียน จึงเป็นคำถามที่ส่ายไปแล้ว เพราะปัจจุบันวัยรุ่นได้เรียนรู้จากสื่อต่างๆ ตามสวนสาธารณะและข้างถนน ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากการพูดและรูปภาพ แต่คนที่ยังกลัวที่จะให้ข้อมูลนี้คือ พ่อแม่ และครูของเขาเอง” (HaimGinott. [ศรีสุชา พิศาลบุตร] 2553 หน้า 140)

4. ผลกระทบและแนวทางแก้ไข

ผลกระทบต่อตัวเด็ก คือขาดความรู้ ผิดชอบ ออกจากโรงเรียนถูกคุมประพฤติหรือควบคุมตัวในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เกิดช่องทางหาเงินโดยการส่งหรือขายบ้า เพราะเด็กไทยทุกวันนี้กำลังถูกผลักดันให้เดินเข้าสู่พื้นที่เสี่ยง มีอันตราย อยู่ในกระแสทุนนิยมบริโภคนิยมเพศเสรี ยาเสพติด ความรุนแรงและอินเทอร์เน็ตซึ่งกำลังกลายเป็นวิถีชีวิตพื้นฐานมีเส้นทางการเป็นยูวอาชญากร (สมพงษ์ จิตระดับ, 2550; ชาย โพธิสีดา, 2547) การอยู่ร่วมกันก่อนแต่งเป็นเรื่องปกติ (บางกอกทูเดย์, 2553, หน้า13) ครอบครัวที่บุตรวัยรุ่นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน บิดามารดาจะมีความวิตกกังวล เพราะสับสนในบทบาทหน้าที่ของตนเองระหว่างทางสองแพร่งคือ ความรักไม่ยากทำให้บุตรเสียใจ กับการหน้าที่ของบิดามารดาต้องการให้บุตรเป็นคนดีหรือ ระหว่างความกังวลใจในการรอคอยบุตรกลับเข้าบ้าน กับการตัดสินใจโทรศัพท์ตามบุตร ผลกระทบต่อโรงเรียนต้องรับภาระงานเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการเรียนการสอนแล้ว ยังต้องคุ้มครองดูแลเด็ก เพราะต้องทำตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่สำคัญคือ โรงเรียนยังเป็นคนคาดหวังจากบิดามารดา แต่ปัจจุบันโรงเรียนก็ยังไม่มียุทธศาสตร์การสอนเรื่องเพศศึกษาที่เหมาะสมให้เรียนกันอย่างจริงจังทำให้เกิดปัญหากับโรงเรียนมาก ผลกระทบระดับชุมชน จะมีการรวมกลุ่มกันตามพฤติกรรมบุตร เกิดความแตกแยกในชุมชน ผู้มีฐานะเศรษฐกิจดีจะวิ่งเต้นจากการถูกดำเนินคดีในกรณีที่กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรืออื่นๆ เพื่อไม่ให้เรื่องราวไป

ถึงขั้นศาล เกิดวงจรอันตรายในสังคมเมื่อวัยรุ่นเติบโตกลายเป็นผู้ใหญ่มีปัญหา บางคนกลายเป็นเครื่องมือของนักการเมือง

การแก้ไขปัญหา บิดามารดาต้องนำบุตรออกจากเพื่อน หรือออกจากสิ่งแวดล้อมเดิมๆ เช่น นำไปบำบัดรักษาที่ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด โรงพยาบาล หรือเน้นกระทำการบวชเป็นเณรเพื่อรักษาอาการ เพราะไม่ต้องการเข้าสู่กระบวนการทางกฎหมาย รับไม่ได้กับการที่รัฐจะนำตัวบุตรไปควบคุมให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นคนดีแล้ว ก็ส่งตัวคืนสังคมโดยการควบคุมตัวอยู่ในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน (พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว, 2553) การแก้ปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่นนั้นต้องเป็นเชิงบวก (นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2550) โดยการแสดงความรักความเข้าใจบุตร การสร้างวินัยและให้อิสราภาพที่บิดามารดาคอยระวังหลัง ดำหนิอย่างสร้างสรรค์ (Haim Ginolt, 1995 [ศรีสุชาติ พิศาลบุตร] 2551)

กล่าวได้ว่าการแก้ไขพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นตอนต้นนั้น บิดามารดาจะต้องบูรณาการทั้งแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาและสังคมวิทยา มากกว่าทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เน้นในการนำเด็กที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนกระทำความความผิดมาลงโทษ ควบคุมอบรมสั่งสอนให้เข็ด หลาบจำ เพื่อให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างเดียว เพราะเป็นการแก้ที่ปลายน้ำ เพราะนอกจากเด็กจะไม่เชื่อฟังหรือหลาบจำแล้ว เด็กจะยังมีระดับของความเบี่ยงเบนมากขึ้น

5. การขัดเกลาทางสังคมของครอบครัว มีส่วนหล่อหลอมให้วัยรุ่นตอนต้นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

ผลการศึกษาพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นตอนต้น พบว่า มีรากเหง้ามาจากครอบครัว (จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์, 2550 หน้า 26) ในเชิงจิตวิทยา จากปรากฏการณ์ในสนามวิจัยที่พบเห็นวัยรุ่นหลายคนยอมรับได้ว่า ที่ตนเองได้แสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนไม่เหมาะสมเป็นเพราะตัวเขาอยากลองอยากรู้เอง เป็นความต้องการตามสัญชาตญาณ ที่ผลักดันให้คนเราสนองความพอใจตนเอง (Freud, 1856-1939 cited in Heffner, 2001, April 1) ส่วนในเชิงชีววิทยา สังคมไทยก็ยังเชื่อว่าบุตรที่พฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้นมีที่มาจากบรรพบุรุษมีสายเลือดเดียวกัน เรียกว่า “เชื้อไม่ทิ้งแถว หรือ ต้นไม้หล่นไม่ไกลต้น” คล้ายแนวคิดของ ลอมโบโซ่ (Lombroso, 1890) (Beirne, 1993) ที่เขาเชื่อว่าความเบี่ยงเบนของคนนั้นมาจากลักษณะรูปร่างที่แตกต่างจากคนอื่น เช่น กะโหลกศีรษะ นัยน์ตาพิกล หน้าผากลาดเอน คางสั้น ใบหน้าย่น

นอกจากที่กล่าวแล้ว สังคมและสภาพแวดล้อมก็เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นตอนต้น ในเชิงสังคม นิเวศวิทยา มีแนวคิดว่าการพฤติกรรมเบี่ยงเบนของบุคคลจะมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อม (Lloyd, 1985, p.18) อันเป็นแหล่งที่อยู่ในสังคมเมือง เช่น ย่าน สลัม (Slum) จะมีอัตราของความเบี่ยงเบนมาก เด็กในสลัมชุมชนแออัดจะมีพฤติกรรมก้าวร้าว จัดจ้านทันคน ตื่นตัวว่องไวอยู่เสมอ กล่าวได้ว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นตอนต้นนั้นจะเกิดมาจากการขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวประการเดียวนั้น คงไม่ถูกต้องนัก เพราะยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เชื่อว่ามีอิทธิพลทำให้วัยรุ่นตอน

ต้นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนขัดต่อบรรทัดฐานของสังคมส่วนใหญ่แต่ยังหาเหตุผลและหลักฐานมาอ้างได้ไม่ชัดเจนซึ่งควรจะมีการศึกษาต่อไป

การสรุปผลการวิจัย

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่น มาจาก 1) ครอบครัว และบริบทของครอบครัวได้แก่ แบบของครอบครัว โครงสร้างสถานภาพของครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัวและแบบในการปกครองดูแลของครอบครัว 2) กระบวนการขัดเกลาของครอบครัว ทำให้วัยรุ่นขาดทักษะชีวิตและนำไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบน 3) ตัวเด็ก ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น ชุมชนแออัดมีส่วนในการทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

2. แบบแผนของการขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวในภาควันออกเฉียงเหนือตอนกลาง คือ 1) บิดามารดาไม่ทำตัวเป็นแบบอย่าง

(Modeling) 2) บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะอบรมสั่งสอนบุตรในเวลาและโอกาสไม่เหมาะสม 3) บิดามารดามีความห่วงใยไม่แสดงความรักความอบอุ่นต่อบุตร 4) ขาดการสอนทักษะชีวิตข้อห้ามของสังคมและข้อชะล่า 5) แบบการปกครองดูแลของบิดามารดา(Parenting Style) มี 3 แบบที่ไม่เสถียรจึงมีการปรับเปลี่ยนมาเป็นแบบที่ 4 คือ แบบกึ่งบังคับกึ่งตามใจ

3. ผลกระทบต่อบิดามารดาจะมีความกังวลใจมาก คือ บุตรเรียนไม่จบ ม. 6 หรือถูกจับกุมดำเนินคดี มีเหตุการณ์ที่ตัวเองต้องเสียทรัพย์สินในการแก้ปัญหาของบุตร

4. เรื่องสิทธิเด็กในมุมมองของผู้มีส่วนรับผิดชอบ เช่น สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชน มองว่าได้สร้างปัญหาในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

เอกสารอ้างอิง

- งามตา วรินทร์านนท์. (2545). รายงานการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ดัชนีชี้เหตุและผลของ
คุณภาพชีวิตสมรส ในครอบครัวไทย.สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- งามพิศ สัตย์สงวน. (2547). การวิจัยเชิงคุณภาพทางมานุษยวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำนง อติวัฒน์สิทธิ์และคณะ. (2543). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิรัช วิระสย [บรรพต วิระสย], (2547). แนวการศึกษาสังคมศาสตร์ : ว่าด้วยโครงสร้างการหน้าที่
ประโยชน์. เอกสารหมายเลข 62 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จันอรรถ เสม. (2552). วิถีชีวิตกับลูกวัยรุ่นโดยไม่ทำร้ายตัวตนและจิตใจของเขา (Between Parent and
Teenager) (ศรีสุชาติ พิศาลบุตร แมคเคย์, ผู้แปล) กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บี มีเดีย.
- จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์. (2550). เด็กไทยบนทางสามแพร่ง: บทสังเคราะห์กรณีศึกษาเด็กและเยาวชน
ระดับ จังหวัดในโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด สถาบันรามจิตติ.
- เบญจา ยอดดำเนิน-แอ็ดติกิจ,กาญจนา ตั้งชลทิพย์. (2552). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การจัดการ
ข้อมูล การตีความ และการหาความหมาย. สถาบันประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประชากรและสังคม.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2551). ทฤษฎีสังคมวิทยาเนื้อหาและแนวการใช้ประโยชน์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุดม บัวศรี. (2540). วัฒนธรรมอีสาน. ขอนแก่น : ภาควิชาปรัชญาและการศาสนา คณะมนุษยศาสตร์
และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Arnett, J. J. (1999). *Adolescent Storm and Stress, reconsidered*. American Psychologists.
May 1999 Copyright 1999 by the American Psychological Association, 54, (5),
317-326
- Henry, C.S., Robinson, L.C., Neal, R.A., & Huey, E. L. (2006). Adolescent perceptions of
overall family system functioning and parental behaviors. *Journal of child and
family studies*, 15(3), 308-318
- Lloyd, M. M. (1985). *Adolescent*. All right reserved. Printed in the United States of America.
Harper & Row, Publishers. Inc, 10 East 53d Street, New York.
- King, K.A., Kraemer, L., Bernard, A.L., & Vidourek, R.A. (October 2007). Foster parents'
involvement in authoritative parenting and interest in future parenting training.
Journal of Child & Family Studies, 16(5), 606-614.
- Steinberg. L (2005). *Adolescence*. (7th ed.). New York : McGraw-Hill.
- Turner, J. H. (1994). *Sociology concepts and Uses*. United States of America : McGraw- Hill.